

Dosarul nr. 2r-36/22 (2-18124447-01-2r-19012022)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător - V. Lastavețchi

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – A.Panov, I. Secieru, I. Țurcan

DECIZIE

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, Judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu, prin intermediul avocatului Coșleț Petru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ursu Nicolae către Budeanu Margareta cu privire la rezilierea contractului, încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen și, respectiv, restituit apelul declarat de Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu, prin intermediul avocatului Coșleț Petru, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 16 martie 2021,

c o n s t a t ă :

La 12 decembrie 2017, Ursu Nicolae a depus cerere de chemare în judecată către Budeanu Margareta cu privire la rezilierea contractului, încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 10 mai 2018, cererea de chemare în judecată depusă de Ursu Nicolae a fost admisă.

S-a constatat rezilierea recipisei din 28 iulie 2018, semnată de Budeanu Margareta, din data depunerii cererii de chemare în judecată - 12 decembrie 2017.

S-au încasat de la Budeanu Margareta în beneficiul lui Ursu Nicolae, suma de 6 160 dolari SUA, convertiți în valută națională la momentul executării hotărârii judecătorești, conform cursului oficial al BNM cu titlu de datorie rezultată din recipisa din 28 iulie 2016, suma de 7 544 lei cu titlu de taxă de stat, suma de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică și 760 lei cu titlu de cheltuieli de judecată legate de citarea pârâtului.

La 08 noiembrie 2018, Budeanu Margareta, prin intermediul avocatului Popovici Oleg, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 10 mai 2018, solicitând repunerea în termen, casarea hotărârii primei instanțe și

emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Ursu Nicolae.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2019, s-a admis cererea de repunere în termen și, respectiv, s-a repus în termen apelul declarat de Budeanu Margareta, prin intermediul avocatului Popovici Oleg, împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 10 mai 2018, cu ridicarea dosarului de la examinare în ordine de apel și remiterea în instanța de fond pentru întocmirea hotărârii motivate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2019, a fost admis apelul declarat de Budeanu Margareta, prin intermediul avocatului Popovici Oleg, cu casarea hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 10 mai 2018, și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

La 03 decembrie 2020, Ursu Nicolae și-a concretizat cerințele din acțiune, prin majorarea acestora, solicitând suplimentar la cerințele din acțiune, încasarea de la Budeanu Margareta în beneficiul lui Ursu Nicolae a sumelor de 2 724, 91 euro și 2 342, 70 dolari SUA, calculate până la 09 martie 2021.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 16 martie 2021, cererea de chemare în judecată depusă de Ursu Nicolae a fost admisă.

S-a declarat rezoluțiunea contractului de împrumut între Margareta Budeanu, în calitate de împrumutată, și Ursu Nicolae, în calitate de împrumutător, încheiat la 28 iulie 2016.

S-a încasat de la Budeanu Margareta în beneficiul lui Ursu Nicolae, împrumutul în sumă de 6 160 dolari SUA și 7 165 Euro, precum și dobânzile de întârziere în sumă de 2 342, 70 dolari SUA și 2 724, 91 Euro, conform cursului oficial al BNM la data executării.

S-au încasat de la Budeanu Margareta în beneficiul lui Ursu Nicolae, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 10 427 lei și din cheltuieli de judecare a cauzei în sumă de 11 313 lei.

La 30 iunie 2021, Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu, prin intermediul avocatului Coșleț Petru, au declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 16 martie 2021, solicitând repunerea în termen, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Ursu Nicolae.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit apelul declarat de Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu, prin intermediul avocatului Coșleț Petru, împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 16 martie 2021.

La 16 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu, prin intermediul avocatului Coșleț Petru, au depus cerere de recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, solicitând casarea actului judecătoresc și emiterea unei noi încheieri prin care se va repune în termen cererea de apel. La 21 ianuarie 2022, a fost depus un recurs repetat (suplimentar).

În motivarea cererii de recurs s-a indicat că încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021 este una neîntemeiată și neargumentată.

Astfel, recurenții au menționat că instanța de apel nu a ținut cont de toate argumentele și probele prezentate în sensul repunerii în termenul de contestare a

hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, din 16 martie 2021, prin ce le-a încălcat dreptul la un proces echitabil, garantat de Articolul 6 § 1 al CEDO.

În aceeași ordine de idei, recurenții consideră irelevantă concluzia instanței de apel, că Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu erau obligați să cunoască despre adoptarea hotărârii și să o conteste în termen de 30 de zile, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale, deoarece, potrivit copiilor pașapoartelor pe numele lor, se atestă că aceștia au revenit în țară la 06 iunie 2021.

Mai mult ca atât, faptul că recurenții erau peste hotarele țării, la lecuire, și nu puteau să cunoască despre soarta dosarului și hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, din 16 martie 2021, poate fi confirmat prin scrisoarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră nr. 35/7-4-317 din 18 ianuarie 2022, potrivit căreia, în ultimii 3 ani, recurenta Budeanu Margareta s-a aflat pe teritoriul RM de la 05 iulie 2019 până la 08 noiembrie 2019; de la 06 iunie 2021 până la 03 iulie 2021 și de la 30 august 2021 până la 24 septembrie 2021, iar recurentul Budeanu Valeriu s-a aflat pe teritoriul RM de la 06 iunie 2021 până la 03 iulie 2021.

În context, recurenții au făcut referire la faptul că după ce prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2019, cauza a fost restituită spre rejudecare în instanța de fond, nu au dispus de informație despre mersul procesului, deoarece Budeanu Margareta avea contract de asistență juridică cu avocatul Popovici Oleg, care îi reprezenta interesele în cadrul prezentului litigiu. Potrivit recurenților, avocatul Popovici Oleg a decedat, iar aceștia nu au cunoscut despre decesul lui.

De asemenea, recurenții au remarcat netemeinicia concluziei instanței de apel cu referire la procedura de citare a participanților la proces în cadrul instanței de fond și cu privire la comunicarea actului judecătoresc. Totodată, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că litigiul a fost examinat fără citarea legală a recurentului Budeanu Valeriu, iar prin citarea publică, pentru prima ședință de judecată, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, a fost expediată participanților la proces, la 30 decembrie 2021 (f.d.217, vol.II), însă date cu privire la recepționarea actului judecătoresc, nu au fost stabilite.

Astfel, Colegiul civil consideră că recursul Margaretei Budeanu și al lui Budeanu Valeriu, depus prin intermediul avocatului Coșleț Petru, la 16 noiembrie 2021, este în termen.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale aplicabile la caz, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu, este neîntemeiat și necesită a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 428 din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs, emisă după examinarea recursului împotriva încheierii, rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii.

În speță se constată că, Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu contestă încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, prin care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit apelul declarat de Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu, prin intermediul avocatului Coșleț Petru, împotriva hotărârii Judecătoreiei Chișinău, sediul Centru din 16 martie 2021.

Cu referire la aspectele expuse în cererea de recurs, referitor la procedura de citare, Colegiul civil menționează că, potrivit art. 100 alin.(1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

De asemenea, potrivit art. 108 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă locul de aflare a pârâtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia, președintele instanței dispune citarea acestuia prin publicitate. Publicarea în presă se consideră citare legală.

Prin prisma acestor norme, instanța de recurs reține că la materialele dosarului sunt anexate înștiințările expediate în adresa Margaretei Budeanu și a lui Budeanu Valeriu, care au fost restituite cu mențiunea factorului poștal ”Nereclamat” (f.d.111-114, vol.II), în urma cărui fapt, de către instanța de judecată a fost dispusă citarea publică a pârâților. (f.d.110, vol.II)

În context, instanța de recurs reține că adresa poștală la care au fost expediate comunicările primei instanțe și inclusiv copia dispozitivului hotărârii din 16 martie 2021, a fost indicată expres și în cererea de apel.

Prin prisma celor citate supra, instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele recurenților cu privire la deficiența procedurii de citare a participanților la proces și comunicarea actelor judecătorești.

Mai mult ca atât instanța de recurs nu poate reține argumentele recurenților cu privire la perioada de aflare a acestora în afara teritoriului Republicii Moldova drept motiv de imposibilitate de a se interesa de soarta dosarului și drept temei de repunere a acestora în termenul de contestare a hotărârii primei instanțe.

În această ordine de idei este de menționat faptul că anterior, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 ianuarie 2019, a fost admisă cererea de repunere în termen și, respectiv, repus în termen apelul declarat de Budeanu Margareta, prin intermediul avocatului Popovici Oleg, împotriva hotărârii Judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani, din 10 mai 2018, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2019, a fost admis apelul declarat de Budeanu Margareta, prin intermediul avocatului Popovici Oleg, casată hotărârea Judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani, din 10 mai 2018, și remisă cauza la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

Deci, fiind admis apelul declarat de Budeanu Margareta și casată hotărârea primei instanțe la solicitarea ei, ultima era obligată să urmărească mersul procesului întru apărarea drepturilor sale procedurale, însă recurenții au manifestat un dezinteres evident față de prezentul litigiu.

Astfel, de rând cu lipsa culpei instanței de judecată pentru nerecepționarea comunicărilor expediate părților în proces, instanța de recurs constată că

apelanții/recurenți au cunoscut despre procesul în cauză, iar ținând cont de prevederile art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, trebuiau să cunoască despre actul judecătoresc emis pe această cauză și să se folosească cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, declarând apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 16 martie 2021, în termenul stabilit de legislație. Apelanții/recurenți însă, nu au dat dovadă de promptitudine în vederea exercitării căii de atac în termen, astfel că, depunerea cererii de apel fără a prezenta dovada imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, demonstrează o neglijență a obligațiilor lor procedurale.

De asemenea, instanța de recurs consideră neveridice argumentele recurenților cu referire la faptul că Budeanu Margareta avea încheiat contract de asistență juridică cu avocatul Popovici Oleg, dând de înțeles că acesta urma să-și îndeplinească obligațiunile contractuale, iar despre decesul avocatului Popovici Oleg recurenții nu au fost înștiințați.

În acest context, Colegiul reține că potrivit scrisorii 05 iunie 2019 (f.d. 167, vol. I), avocatul Popovici Oleg a anunțat instanța de apel despre rezilierea contractului de asistență juridică cu Budeanu Margareta, iar la 11 iunie 2019, Budeanu Margareta a solicitat amânarea ședinței de judecată numită pentru 13 iunie 2019, din același motiv. (f.d. 187, vol. I)

În așa mod, din luna iunie 2019 (înainte de a fi trimisă cauza spre rejudecare în prima instanță), Budeanu Margareta cunoștea despre rezilierea contractului de asistență juridică cu avocatul Popovici Oleg, a înaintat ulterior personal cereri și demersuri instanței de apel și a participat personal în ședințele de judecată ale instanței de apel, nefiind asistată de către un avocat (inclusiv în ședința din 26 septembrie 2019, în care a fost pronunțată decizia de remitere a cauzei spre rejudecare în prima instanță). Astfel, lipsa informației despre decesul avocatului Popovici Oleg, ca și motiv de omitere a termenului de contestare a hotărârii din 16 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, este irelevantă în cazul dat și nu poate constitui drept temei de repunere în termen.

Respectiv, recurenții au cunoscut despre cauza civilă intentată la cererea lui Ursu Nicolae, iar ținând cont de prevederile art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, erau obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile sale procedurale, să se intereseze de mersul procesului de judecată și ca urmare, să declare apel, în termenul stabilit de lege.

În acest sens, în conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, Legea indică o modalitate de calcul a acestui termen și modul de atac, acesta fiind de 30 zile de la pronunțarea hotărârii, instanța de apel nefiind în drept de a deroga de la aceste prevederi.

La caz însă, deși ultima zi pentru declararea apelului a fost 15 aprilie 2021, Colegiul civil menționează că Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu au declarat apel, împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 16 martie 2021, abia la 30 iunie 2021, fără a prezenta probe pertinente și concludente cu privire la imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul stabilit de lege.

Suplimentar, instanța de recurs menționează că potrivit art. 362 alin. (2) din Codul de procedură civilă, repunerea în termenul de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116 din Codul de procedură civilă.

Potrivit prevederilor art. 116 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Respectiv, luând în considerație constatarea citării legale a părților/apelanți, cunoașterea de către aceștia despre procesul în cauză și plasarea la 17 martie 2021, a dispozitivului hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 16 martie 2021, pe site-ul cu acces public, instanța de recurs consideră că instanța de apel corect a remarcat lipsa circumstanțelor și/sau probelor materiale care să demonstreze temeinicia omiterii termenului de declarare a apelului și, respectiv, lipsa temeiurilor de a repune în termen cererea de apel.

Mai mult, Colegiul civil reține că, art. 113 alin.(1) din Codul de procedură civilă, prevede că, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul mai reține că, de rând cu stabilirea anumitor drepturi, legislația procedurală instituie și obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, în scopul contracarării oricăror abuzuri de drepturi, la caz, crearea unei vizibilități de existență a unei stări de fapt. Respectiv, reînnoirea acestui termen pe motive, care nu au putere de convingere, poate fi contrară principiului securității raporturilor juridice.

Potrivit dispozițiilor art.10 alin.(1)-(3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Articolul 6 par.(1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile. În acest sens, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art.6 par.(1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și

scopul vizat.

Colegiul civil mai menționează că prin prisma jurisprudenței CtEDO (cauza Melnic vs RM (Hotărârea din 14.11.2006), Ciachir vs RM (Hotărârea din 15.01.2008), Popov vs RM (Hotărârea din 02.12.2005), Ponomaryov vs Ucraina (Hotărârea din 03.04.2008), Van Harn vs Germany (Hotărârea din 11.09.2007)), neprezentarea de către instanța de judecată a motivelor pentru repunerea apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 din CEDO.

Din această perspectivă, Colegiul civil susține poziția instanței de apel cu privire la lipsa temeiurilor de repunere în termen a cererii de apel. Astfel, recursul declarat de Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu, prin intermediul avocatului Coșleț Petru, este neîntemeiat, iar actul de discreție atacat cu recurs urmează a fi menținut.

În temeiul art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Budeanu Margareta și Budeanu Valeriu, prin intermediul avocatului Coșleț Petru.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 noiembrie 2021, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ursu Nicolae către Budeanu Margareta cu privire la rezilierea contractului, încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Maria Ghervas